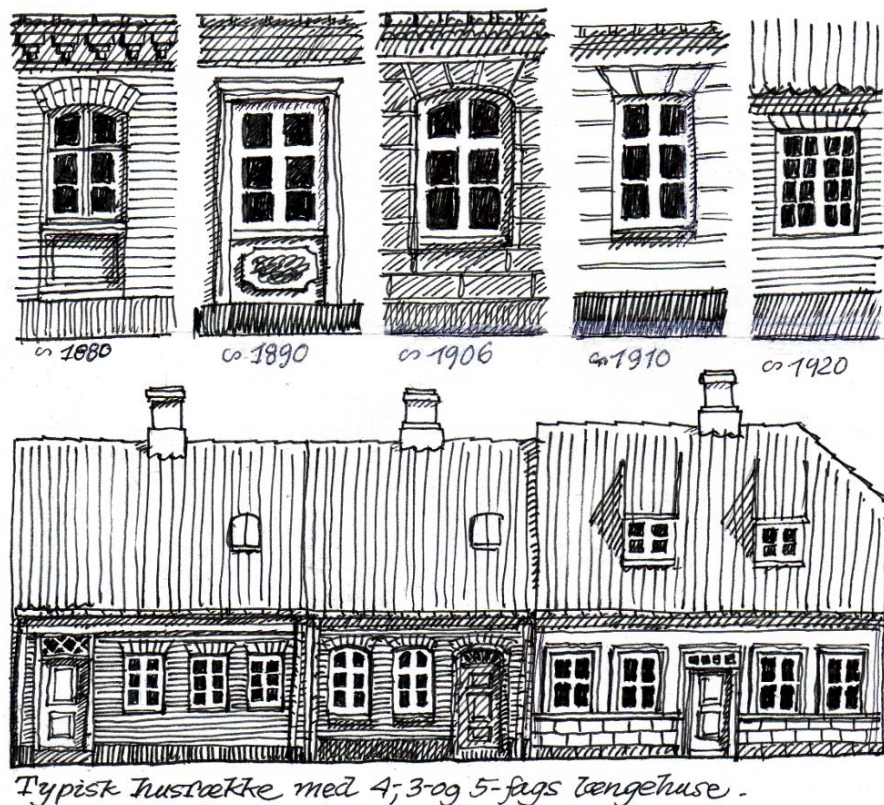

Oprettelse af kommunale **BYGNINGSBEVARINGS-RÅD**

Baggrund

I Lov om Bygningsfredning og bevaring af bygninger har der siden 2001 været åbnet muligheder for at man kan oprette lokale Bevaringsråd, der bl.a. kan yde støtte til bevaringsværdige bygninger, bl.a. med bistand fra Kulturministeriet. (§16 stk. 1 og stk 4).

Efter 2007 har kommunerne som ét af deres nye områder fået overdraget ansvaret for udpegningen af værdifulde *kulturmiljøer* i både land- og byområder, plus at kommuneplanerne ifgl planloven nu skal indeholde retningslinier for sikring af de kulturhistoriske bevaringsværdier i kommunen.

Derfor foreslår Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur, at der bl.a. med baggrund i disse to lovbestemmelser, etableres et *Bygningsbevarings-Råd* i alle kommuner i Danmark. I disse kan der sidde medlemmer fra kommunens tekniske udvalg og forvaltninger, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur's lokale afdeling, det lokale museum samt andre relevante lokale interessenter. Bygningsbevarings-Rådet er som udgangspunkt rådgivende, ulønnet og frivilligt.

En række kommuner har allerede et sådant *kommunalt Bygningsbevarings-Råd* (med forskellige navne), der mødes jævnligt og hvor Landsforeningens lokalforening deltager. 5-6 af disse har muligheder for at uddele økonomisk støtte gennem en 'byfond'.

Denne folder giver tips til, hvordan, hvorfor og med hvem, disse kommunale BYGNINGS-BEVARINGS-RÅD oprettes.

Det kommunale BYGNINGSBEVARINGS-RÅD

Det kommunale Bygningsbevarings-Råd skal rådgive kommunen, dennes Tekniske- og kulturelle forvaltning i sager, der vedrører udviklingen af kommunens kulturmiljøer, herunder bl.a. de bevaringsværdige bygninger i kommunen.

I Rådet sidder som nævnt medlemmer fra kommunens tekniske og kulturelle udvalg og forvaltninger, Landsforeningen for Bygnings- og Landskabskultur's lokale afdeling, det lokale museum samt andre relevante lokale interessenter, f.eks. handelsstandsforeningen, håndværkerforeningen, byhistorisk forening, miljøforeningen osv.

Det kommunale BYGNINGSBEVARINGS-RÅD får som opgaver:

- At være hørings- og sparringspartner for den kommunale planlægning og administration af kulturmiljøer, arkitekturpolitik, bevaringsplanlægning og bevaringsværdige bygninger, dels
- At forestå opgaver omkring kulturarv og bevaringsværdige bygninger gennem undersøgelses- og registreringsarbejde, oplysning og formidling, vejledning osv.
- Presse på og hjælpe til med at der gennemføres en SAVE-registrering af alle bygninger i kommunen, således at kommunen kan for kortlagt én af sine væsentligste bevaringsinteresser.
- Presse på og hjælpe til med løbende at ajourføre og opdatere de allerede foretagne SAVE-registreringer i kommunen, både så bevaringsmæssigt forbedrede bygninger kan stige i SAVE-værdi og bevaringsmæssigt forringede huse kan nedjusteres i SAVE-værdi.
- Presse på og hjælpe med til at der oprettes et Bygningsforbedringsudvalg i kommunen, der kan modtage penge fra Velfærdsministeriet til uddeling til udvendige istandsættelsesarbejder på de bevaringsværdige bygninger.
- Presse på og hjælpe med til at Velfærdsministeriets Vejledning fra 2006: *'Bevaringsværdige bygninger – sikring af bevaringsværdier'* benyttes som fast udgangspunkt for behandlingen af de bevaringsværdige bygninger i kommunen, bl.a. ved at skrive vejledningen ind i de bevarende lokalplaner.
- Presse på og hjælpe med til at der etableres bevarende lokalplaner for alle velbevarede byområder i Danmark, bl.a. de gamle middelalderlige bykerner.
- Presse på og hjælpe med til at der udgives brochurer, publikationer og vejledningsmaterialer om kommunens bygningskultur og hvordan man bedst passer på denne.
- Bygningskulturrådet kan evt. uddele en årlig Pris til een af de bedst istandsatte bygninger i kommunen eller i de enkelte byer eller landsbyer i denne.

Bygningsbevarings-Rådet er ikke bestemmende, men kun rådgivende overfor kommunen.

DREJEBOG

til oprettelse af kommunale BYGNINGSBEVARINGS-RÅD

Lokalafdelingen af By og Land:

- 1: *Erfaringsindsamling*
Har kommunen en formuleret Arkitekturpolitik eller bevaringspolitik, f.eks. nedfældet i kommuneplanen eller informationsmaterialer om kommunen.
Findes der lignende faste samarbejds-organer i kommunen i dag?
F.eks. vedrørende natur, miljø, handicap, trafik osv. så skal disse kontaktes for et eventuelt samarbejde eller gensidig orientering . Hvordan er disse organiseret og hvordan fungerer de? Hvilke opgaver, kommissorier osv. har de?
Kontakt også under alle omstændigheder beslægtede foreninger i kommunen, lokalhistorisk forening, museumsforeningen, miljøforeningen osv. for at drøfte mulighederne for et samarbejde om de kommunale Bygningskultur-råd.
- 2: *Status*
Hvem er de relevante samarbejdspartnere. Forskelligheder og sammenfald.
Hvad kan vi samarbejde om i relation til kulturmiljø, bygningskultur og bygningsbevaring.
- 3: *Lokalt møde med lokale interessenter, hvor ideen præsenteres.*
Lokalforeningen udarbejder et papir, der sammendrager 1 og 2.
Herunder forslag til organisering, opgaver og statutter
(se forrige side i denne folder)
- 4: *Brev til kommunen, hvor ideen introduceres, og man anmoder om et møde.*
Landsforeningen skriver evt. udkast til dette, hvis det ønskes.
- 5: *Møde med kommunen*
Ideen præsenteres. Erfaringer fra andre kommuner, hvor disse Råd findes refereres.
Fordele, bl.a. for kommunen, men også for den kommunale forvaltning fremhæves.
(Landsforeningen kan evt. sende en person til at deltage i dette møde?)
- 6: *Opfølgning på mødet, især hvis ideen ikke fænger*
Landsforeningen kan evt. deltage i en opfølgende henvendelse
- 7: *Udvalget nedsættes og går i gang.*

Landsforeningen:

- 8: *Landsforeningen organiserer en årlig 'Bygningsvedligeholdelses-uge'*
med fokus på de bevaringsværdige bygninger, som lokalforeningen og rådet er aktive for at gennemføre lokalt som en markant og synlig årlig begivenhed.
- 9: *Landsforeningen holder et årligt erfarings-møde*
for medlemmer af de kommunale Bygningskultur-Råd, hvor man kommer med ideer, inspiration, udveksler erfaringer og kommer med støtte til vanskelige sager.
- 10: *I Landsforeningen*
er det Per Godtfredsen, Søren Vadstrup og Peter Hee, der tager sig af alle spørgsmål vedrørende de kommunale Bygningsbevarings-Råd. Alle tre har erfaringer med bevaringsværdige bygninger, kommunale forvaltninger og kommunale systemer.
Derudover er Landsforeningens sekretariat også altid behjælpelig med råd og dåd.

Hvad er en bevaringsværdig bygning

For at være 'bevaringsværdigt' i formel forstand skal det pågældende hus:

- 1: Været individuelt vurderet og udpeget af kommunen som bevaringsværdig efter et nærmere system, kaldt SAVE-systemet. *eller*
- 2: Være en del af et samlet bevaringsværdigt bygningsmiljø, omfattet af en af kommunen udarbejdet bevarende lokalplan. *eller*
- 3: Som den tredje mulighed kan Staten via Kulturarvsstyrelsen erklære en bygning som bevaringsværdig.

I alle tre tilfælde skal bygningen være optaget i kommuneplanen som bevaringsværdig for at dette skal have retsvirkning.

SAVE-systemet

Rent konkret vurderer kommunen om en bygning er bevaringsværdig efter det såkaldte SAVE-system (Survey of Architectural Values in the Environment). Dette bygger på følgende 5 kriterier, der hver vurderes efter en skala fra 1-9:

1: Arkitektur

Huset skal have udvendige arkitektoniske kvaliteter, der gør bygningen til noget særligt i det lokale miljø (beliggenhed, proportioner, materialer, detaljer).

2: Originalitet

Huset skal være relativt uspolet i forhold til ombygninger, tilbygninger eller udskiftninger af de originale bygningsdele, der skæmmer den oprindelige arkitektur.

3: Kulturhistorie

Huset skal have en interessant kulturhistorie, der har lokal betydning.

4: Miljø

Huset skal falde godt ind i det lokale bygningsmiljø

5: Tilstand

Husets fysiske tilstand.

Husets samlede bevaringsværdi er ikke et gennemsnit af de seks kriterier, men netop en samlet bedømmelse, hvor f.eks. et hus spændende kulturhistorie, bl.a. dets tidligere anvendelser, vurderes højt i forhold til en måske ikke så stærk arkitektur eller bevaringsgrad. Et hus i meget ringe tilstand kan godt vurderes som bevaringsværdigt på grund af en meget høj grad af originalitet.

Hvis huset opnår en samlet karakter på 1-4 efter SAVE-systemet (i nogle kommuner 1-5), er det defineret som et bevaringsværdigt hus, og det vil efterfølgende blive optaget som sådan i kommuneplanen og endvidere i Kulturarvsstyrelsens internet-baserede Database over Fredede og bevaringsværdige bygninger, FBB (www.kulturarv.dk/fbb/index.htm)

Kortet viser de kommuner i Danmark, der har gennemført en SAVE-Registrering af deres bevarings-værdige bygninger, og hvilke, der ikke har. En af opgaverne for de kommunale Bygningskultur-Råd er at få de hvide og de skraverede pletter på kortet gjort sorte.